

Konsultacje EKES-u w sprawie przyszłości Europy

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Konsultacje EKES-u w sprawie przyszłości Europy

Przekazanie zestawienia wyników konsultacji krajowych przewodniczącemu Komisji Europejskiej przez przewodniczącego Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego podczas posiedzenia plenarnego w dniu 21 września 2017 r.

Czym jest biała księga w sprawie przyszłości Europy?

Biała księga w sprawie przyszłości Europy zapowiedziana w orędziu o stanie Unii z 2016 r. jest inicjatywą Komisji Europejskiej. Stanowiła wkład Komisji Europejskiej w szczyt w Rzymie, który odbył się w dniu 25 marca 2017 r. z okazji sześćdziesięciolecia traktatów rzymskich i był dla Unii Europejskiej okazją do podsumowania osiągnięć z sześciu ostatnich dekad oraz przedstawienia planów na przyszłość.

Przewodniczący Komisji Europejskiej przedstawił wówczas najważniejsze wyzwania i szanse dla UE w nadchodzącym dziesięcioleciu. Omówiono pięć scenariuszy dotyczących kierunków zmian, jakie mogą zachodzić w Unii do 2025 r. w zależności od tego, jakich wyborów dokona UE, by podjąć stojące przed nią wyzwania i wykorzystać szanse:

- scenariusz 1: kontynuacja;
- scenariusz 2: nic poza jednolitym rynkiem;
- scenariusz 3: ci, którzy chcą więcej, robią więcej;
- scenariusz 4: robić wspólnie mniej, ale efektywniej;
- scenariusz 5: robić wspólnie znacznie więcej.

Po opublikowaniu białej księgi przyjęto dokumenty otwierające debatę na tematy takie jak społeczny wymiar Europy, globalizacja, pogłębienie unii gospodarczej i walutowej, przyszłość europejskiej obronności, przyszłość finansów UE.

Debaty przeprowadzone w Brukseli i w państwach członkowskich powinny doprowadzić do wspólnego przygotowania planu, wizji i dalszych działań, które zostałyby przedstawione obywatelom w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego zaplanowanymi na czerwiec 2019 r. Biała księga otwiera zatem proces o względnie zbiorowym i zdecentralizowanym charakterze,

w wyniku którego Europejczycy zdecydują o przyszłości kontynentu. Aby zachęcić do dyskusji, Komisja Europejska proponuje zorganizowanie szeregu debat na temat przyszłości Europy w parlamentach narodowych, miastach i regionach UE. Udział Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Europejskiego Komitetu Regionów jest nieodzowny.

Rola Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES-u)

W dniu 4 kwietnia 2017 r. przewodniczący Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker skierował do Georgesa Dassisa, przewodniczącego Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, wniosek o opinię rozpoznawczą. Zwrócił się do EKES-u o przedstawienie pomysłów i priorytetów europejskich organizacji społeczeństwa obywatelskiego w obszarze przyszłego rozwoju UE.

W związku z powyższym EKES wybrał unikalną metodę konsultacji. Po pierwsze, metoda ta stanowi odpowiedź na konieczność angażowania samego społeczeństwa obywatelskiego w państwach członkowskich raczej niż przedstawicieli tego społeczeństwa w Brukseli. Po drugie, EKES chciałby zagwarantować zrównoważoną reprezentację różnych podmiotów składających się na europejskie społeczeństwo obywatelskie. Wreszcie, po trzecie, konsultacje prowadzone przez trzech członków EKES-u mają na celu zachęcanie podmiotów do uczestnictwa w zależności od formatu dostosowanego do kultury krajowej (warsztaty, konferencje).

Od 4 maja do 9 czerwca 2017 r. zorganizowano 27 konsultacji krajowych w państwach członkowskich, a 1003 przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego wzięło udział w debatach. Następnie sporządzono, zebrano i rozprawiono sprawozdania z debat krajowych, które otrzymali przede wszystkim przewodniczący Komisji Europejskiej i posłowie obecni podczas posiedzenia międzyparlamentarnego z dnia 11 października 2017 r. poświęconego przyszłości Europy.

Podczas posiedzenia plenarnego z dnia 6 lipca 2017 r. przyjęto rezolucję EKES-u pt. **„Biała księga Komisji w sprawie przyszłości Europy i dalsze działania”**.

Wszystkie dokumenty są dostępne dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obywateli (<http://www.eesc.europa.eu/en/policies/in-focus/future-europe>).

Dwadzieścia siedem konsultacji krajowych

EKES przeprowadził konsultacje w 27 państwach członkowskich: w Niemczech (DE), Austrii (AT), Belgii (BE), Bułgarii (BU), na Cyprze (CY), w Chorwacji (HR), Danii (DK), Hiszpanii (ES), Estonii (EE), Finlandii (FI), Francji (FR), Grecji (EL), na Węgrzech (HU), w Irlandii (IE), we Włoszech (IT), na Łotwie (LV), Litwie (LT), w Luksemburgu (LU), na Malcie (MT), w Holandii (NL), Polsce (PL), Portugalii (PT), Czechach (CZ), Rumunii (RO), Słowenii (SI), Słowacji (SK), Szwecji (SE).

W wyniku konsultacji uzyskano konkretne informacje, które znalazły się w odpowiedziach na pytania przygotowane przez EKES.

1. Który z pięciu scenariuszy przedstawionych w białej księdze najlepiej Państwa zdaniem odpowiada na wewnętrzne i zewnętrzne wyzwania stojące przed UE? Dlaczego?

Europejskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego znają z doświadczenia wyzwania, przed którymi staje UE. Choć wszystkie podmioty zgadzają się co do faktu, że metoda wybrana przez Komisję Europejską odpowiada zasadniczemu wyzwaniu, to organizacje społeczeństwa obywatelskiego nie wykazywały szczególnego entuzjazmu w stosunku do pięciu proponowanych scenariuszy. W szeregu państw członkowskich dominuje ostrożność (DE, CY, DK, EE, FI, HU, IE, IT, LV, LU, NL, SI, SE). Niemniej trzy scenariusze wzbudzają jednocześnie wyraźne zainteresowanie i skłaniają do debaty: to scenariusz 3 „ci, którzy chcą więcej, robią więcej”, scenariusz 4 „robić wspólnie mniej, ale efektywniej” i scenariusz 5 „robić wspólnie znacznie więcej”. Natomiast scenariusz 1 „kontynuacja” i scenariusz 2 „nic poza

jednolitym rynkiem” wzbudzają niewielkie zainteresowanie lub nie są uważane za pożądane (NL, PL).

W ujęciu szczegółowym scenariusz 3 jest przyjmowany dobrze, ponieważ ocenia się go jako realistyczny lub konieczny (CY, DK, ES, EE, FI). Scenariusz 4 wzbudza zainteresowanie (DK, CY, EE), niemniej ogólnie nie jest wystarczająco spójny, aby poważnie go rozważać. Scenariusz 5 stanowi najczęściej omawianą opcję, nawet jeżeli nie zawsze jest ona oceniana jako realistyczna (BE, BG, CY, FI, PL). Ten scenariusz wzbudza również największy entuzjazm (EL, ES, LV, LT, RO), ponieważ proponuje się w nim najbardziej kompletną formę UE.

2. Czy możliwy i preferowany byłby inny scenariusz, nie uwzględniony w białej księdze? Jeśli tak, to dlaczego? Jak Państwa zdaniem należałoby krzewić zaufanie w Unii Europejskiej?

Scenariusze nakreślone przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego wydają się być odpowiedzią na oczekiwania w dziedzinie integracji europejskiej. Wyłaniają się z nich zasady i dźwignie polityczne, które mogłyby nadać strukturę alternatywnemu scenariuszowi. Z jednej strony wartości takie jak sprawiedliwość społeczna, rozwój tożsamości europejskiej, humanizm, wzajemność (CY, EL, FR, SE) lub zrównoważoność (HR, HU) przypominają o zasadach, które stanowią podwaliny projektu europejskiego. Z drugiej strony dźwignie polityczne pogłębiania rynku wewnętrznego (BG, NL, CZ), unii walutowej (BG, RO, CZ) i wymiaru społecznego (BG, ES, HU, IT, LV, LT, CZ, SK) nakreślają nowy scenariusz.

Równocześnie wiele podmiotów społeczeństwa obywatelskiego wyprzedza propozycje Komisji, prezentując szósty scenariusz, łączący proponowane opcje (scenariusze 4 i 5 w BG, 3 i 4 w HU i LU, scenariusze 5 i 3 w PL). Wreszcie, pojawia się zdanie, że federalizacji UE – rzadko przywoływanej – powinny towarzyszyć zabezpieczenia (HR, SI).

Jeśli chodzi o zwiększenie zaufania, warto zwrócić uwagę na podobieństwo opinii między niemieckimi i greckimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w kwestii aktualnych przeszkód ciążyących na rokowaniach zbiorowych w Grecji.

3. Czy Unia musi być bardziej widoczna i czy należy lepiej informować o związanych z nią kwestiach? Jeśli tak, to jak?

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego stwierdziły, że UE jest zbyt często oczerniana przez krajowych przywódców politycznych (EL, FI, LU, MT, CZ, PL, SK). Lepsze eksponowanie wymaga przede wszystkim poprawy narracji. Zatem komunikacja oparta na pozytywnym przesłaniu (FR, IE) mogłaby zostać zilustrowana na przykład projektami finansowanymi przez UE (DE). Podobnie, nie chodzi już o dotarcie do kilku grup zainteresowanych UE, lecz o podjęcie ogólnego wysiłku dotarcia do obywateli (AT, FI, FR), młodych odbiorców (BG, CY), a nawet uczniów (LT, PL, PT) i obywateli nieprzychylnych (FR).

Lepsza komunikacja będzie opierać się na informacjach o wysokiej jakości i przejrzystym procesie podejmowania decyzji (HR, ES, NL), obiektywnych mediach (CZ), lecz również na komunikacji bardziej zniuansowanej, w ramach której UE przyznałaby się do słabości lub niedociągnięć (SE).

W skrócie konsultacje EKES-u są postrzegane jako praktyczna komunikacja na temat przyszłości UE. Europejskie społeczeństwo obywatelskie powinno zresztą wziąć odpowiedzialność za większą część działań komunikacyjnych (EL, HU, IT, SI, SE), zwłaszcza w celu lepszego wyeksponowania własnej działalności.

4. Czy wspomniane obszary polityki są wystarczająco kompleksowe i stanowią dobre przykłady? Jak oceniliby je Państwo pod względem ważności? Czy jakiś obszar nie został wspomniany lub wystarczająco uwypuklony? Jeśli tak, to jaki? Który z pięciu scenariuszy najlepiej sprzyjałby jego rozwojowi?

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego są prawie jednomyślne w tej kwestii. Po pierwsze, wymiar społeczny jest nieobecny we wszystkich proponowanych pięciu scenariuszach (DE, AT, BG, CY, DK, EE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, CZ, RO, SI, SE). Po drugie, nieobecny jest w nich również zrównoważony rozwój (HR, FR, SI, CZ, NL, LV, IE, HU), choć UE podjęła zobowiązanie w tym obszarze wobec ludności i partnerów międzynarodowych.

Wymienione dziedziny działania pokazują dominujące obawy w państwach członkowskich. Przykładowo, Grecja, Włochy, Łotwa, Litwa, Czechy i Rumunia wskazują na wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa (WPZiB) oraz pokój. W Bułgarii, Finlandii, Grecji, na Litwie i w Rumunii organizacje społeczeństwa obywatelskiego wymieniają unię gospodarczą i walutową (UGW). W Niemczech, Chorwacji, Finlandii i we Francji organizacje te mają również pełną świadomość kompetencji UE w dziedzinie polityki handlowej.

Wreszcie organizacje społeczeństwa obywatelskiego zwracają się do decydentów politycznych w kwestiach, które mogą zapewnić większą spójność między różnymi europejskimi strategiami, zwłaszcza w dziedzinie gospodarki (podatki i konkurencja, zwłaszcza w sektorze przemysłu) oraz spraw społecznych (młodzież, inwestycje społeczne).

5. Jeślichodziodalszedziałania, jak należałoby zorganizować debaty na temat przyszłości Europy w parlamentach krajowych, miastach i regionach całej Europy? Jaką rolę powinno odgrywać zorganizowane społeczeństwo obywatelskie w dalszych działaniach? Jak powinna się ona przejawiać?

Dla wielu organizacji dalsze działania polegają na kontynuowaniu konsultacji przy rozszerzeniu szczebla lokalnego, regionalnego, krajowego i europejskiego (FR, EL, IE, MT, RO, SU). Ponadto debata zyskałaby na znaczeniu, jeśli systematycznie uczestniczyliby w niej partnerzy społeczni (BE, HU, SK), sektory i gałęzie gospodarcze oraz

jeśli odbijałaby się szerszym echem w mediach (EL). Parlamenti narodowe mają bardzo ważną rolę do odegrania (BG), podobnie jak rady ds. gospodarczych i społecznych państw członkowskich (FR, PT), co potwierdzają już podjęte prace nad przyszłością Europy przez radę francuską i portugalską, które rozpoczęły się od przyjęcia stanowiska w lipcu i we wrześniu 2017 r.

Europejskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego uważają, że pełnią już funkcję oświatową. W związku z tym powinny regularnie uczestniczyć w ważnych debatach na temat przyszłości UE (AT, FI, SI). Niektóre organizacje wzywają również do podjęcia prac nad konkretnymi tematami (FR). Kładą przy tym nacisk na lepszą koordynację między różnymi podmiotami składającymi się na społeczeństwo obywatelskie i lepszą komunikację w celu zaradzenia niedostatkowi informacji, nad którym ubolewają obywatele (AT, EL).

6. Jakie są Państwa szczególne oczekiwania odnośnie do wyników konsultacji?

Europejskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego oczekują przyjęcia przez Komisję Europejską zaleceń, na przykład w orędziu o stanie Unii (wrzesień 2017 r.), lecz również podczas późniejszych debat na szczeblu krajowym. Niektórzy uczestnicy konsultacji wyrażają jednak wątpliwości co do wpływu konsultacji z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego na decyzje europejskie (EL). Aby tę wątpliwość rozwiązać, zachęca się Komisję do czytelnego wytłumaczenia, jakie działania zamierza podjąć w świetle wyników konsultacji przeprowadzonych przez EKES (IE).

Powszechnie wyrażano stanowczą konieczność podjęcia decyzji i konkretnych działań (DK, FR, LU) na podstawie realistycznych i możliwych do osiągnięcia celów (BE, LU, MT), sformułowanych w dokładnie przemyślanych strategiach politycznych (NL), wśród których czołowe miejsce zajmują unia gospodarcza i walutowa, filar praw socjalnych i zatrudnienie (LT, PL, PT). W innych krajach ugruntowanie projektu europejskiego

zasadza się na zapewnieniu dobrobytu ludności (EL) i uproszczeniu komunikacji.

7. Jak można w większym stopniu zaangażować obywateli w kształtowanie przyszłości Europy?

Obywatele mogą być bardziej zaangażowani niż są obecnie. W większości krajów (DE, HR, CY, FI, FR, EL, LV, MT, CZ) większe uczestnictwo obywateli jest postrzegane jako sprawa zasadnicza. Szczególnie konieczne wydaje się być zaangażowanie młodzieży. Ponadto nad uczestnictwem obywateli powinny czuwać organizacje społeczeństwa obywatelskiego, którym należałoby powierzyć organizację krajowych, regionalnych lub lokalnych debat publicznych (BE, FR, LT, LU, PL).

Zalecenia dotyczą ponadto pełnego stosowania art. 11 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE)¹. W dłuższej perspektywie zasadne byłoby również wprowadzenie działań edukacyjnych dotyczących UE.

Wspomniano również o wymiarze instytucjonalnym UE. Poza koniecznością zapewnienia przejrzystości, którą postrzega się jako obywatelską gwarancję demokratyczną, pytania często dotyczyły zdolności UE do prowadzenia zdecentralizowanych działań w celu przekazania informacji na temat ważnych debat, na przykład dotyczących przyszłości Europy.

Wnioski z konsultacji

Konsultacje krajowe wykorzystano w debatach i rezolucji EKES-u. Ponadto z konsultacji wynikło kilka interesujących elementów, które warto odnotować:

- Zainteresowanie lub brak zainteresowania, jakie wzbudzają scenariusze, nie pokrywa się z podziałem państw członkowskich na Północ, Południe, Wschód i Zachód.
- Wszędzie w UE sieci organizacji podjęły temat i przeprowadziły rozmowy, a nawet zaproponowały szósty scenariusz.
- Szósty scenariusz pojawia się pośrednio, w szczególności w odpowiedziach na pytania 4 i 6.

¹ Artykuł 11 ust. 2: „Instytucje utrzymują otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim”.

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

REZOLUCJA

Biała księga Komisji
w sprawie przyszłości Europy i dalsze działania

W kierunku wspólnego poczucia celu

Stanowisko EKES-u w sprawie przyszłości Europy²

1. Europejskie społeczeństwo i obywatele domagają się, by Unia była wiarygodna i odporna oraz opierała się na legitymizacji. Od ponad dziesięciu lat Unię Europejską nękają wstrząsy polityczne, gospodarcze i społeczne, co wzmaga pesymistyczne nastroje i niepewność wśród obywateli. UE potrzebuje całościowych strategii mających na celu wspieranie dobrostanu obywateli, znacznych i trwałych inwestycji, kreatywności i przedsiębiorczości, a także zmniejszenie pogłębiającej się przepaści między bogatymi i ubogimi, ubóstwa oraz nierówności majątkowych. Obecne ożywienie gospodarcze nie powinno być żadnym usprawiedliwieniem dla bierności. EKES nalega, by znaleziono świadomą i spójną drogę dalszych działań w celu zwiększenia poczucia pewności i zaufania i skoncentrowania się na osiągnięciu konkretnych rezultatów dla obywateli, a także na olbrzymim potencjale Europy.
2. Należy wystrzegać się złudnych oczekiwań. Przede wszystkim trzeba dążyć do tego, by Unia była w stanie skutecznie zapewnić pełen zakres równych możliwości wszystkim obywatelom. Wymiar gospodarczy, społeczny i środowiskowy splatają się ze sobą. Niezbędne jest stworzenie dla Europy odpowiednich warunków, aby mogła dostosować się do procesu głębokiej transformacji i ostrej konkurencji obejmującej cały świat i efektywnie kształtować globalizację zgodnie z wartościami UE.
3. Zbyt wielu grało i wciąż jeszcze gra w grę polegającą na obwinianiu Brukseli za wszystkie problemy – to musi się skończyć. Niezbędne jest wspólne zaangażowanie ze strony instytucji europejskich i szerokiego grona zainteresowanych podmiotów, w tym partnerów społecznych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym. EKES podkreśla, że legitymizacja decyzji UE ostatecznie zależy od jakości procesu demokratycznego.
4. Drogę ku przyszłości można przebyć z powodzeniem, jeśli inspiracją będzie to samo wspólne poczucie celu, które stanowiło wyraz przekonania ojców założycieli, a później znajdowało odzwierciedlenie w każdym znaczącym kroku naprzód. UE powinna uruchomić leżące w jej gestii narzędzia ustawodawcze,

² Niniejsza rezolucja, którą Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął na sesji plenarnej 5 lipca 2017 r., powstała w następstwie wniosku z dnia 4 kwietnia 2017 r., w którym przewodniczący Komisji Europejskiej Jean-Claude Juncker zwrócił się do EKES-u, by w oparciu o białą księgę w sprawie przyszłości UE przedstawił pomysły i priorytety europejskiego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego dotyczące przyszłego rozwoju Unii Europejskiej.

doradztwo, finansowanie i możliwości współpracy, aby mogła osiągnąć postępy we wszystkich dziedzinach, w których jest to pożądane. Właściwy kierunek wyznacza Traktat z Lizbony.

Scenariusze przedstawione w białej księdze

5. EKES nie uważa, by dokonywanie wyboru spośród scenariuszy³ stanowiło owocną metodę rozbudzania *wspólnego poczucia celu* czy też określania przyszłej drogi. Po pierwsze, UE nie zaczyna od zera. Komisja powinna zatem oprzeć swoje propozycje na dogłębnej analizie historii UE – jej osiągnięć i niedostatków – jako cennym źródle wiedzy na przyszłość. Zobowiązania państw członkowskich zapisane w deklaracji rzymskiej są pozytywnym i zdrowym punktem wyjścia⁴. Po drugie, pięć scenariuszy adresowanych jest do państw członkowskich i koncentruje się na zmianach instytucjonalnych, w związku z czym nie mają one bezpośredniego znaczenia dla obywateli europejskich. Ponadto wydają się one sztuczne.
6. EKES uważa, że scenariusz 1, czyli – w jego rozumieniu – dążenie po omacku do celu, nie jest dobrym rozwiązaniem. Scenariusz 5 wydaje się wielu osobom atrakcyjny, lecz w obecnych okolicznościach nie jest realistyczny. Scenariusz 2, w którym skupia się uwagę wyłącznie na wspólnym rynku, jest zdecydowanie nazbyt ograniczony. Scenariusz 4 wymaga porozumienia między 27 państwami członkowskimi, co może prowadzić do paraliżu UE i wspierać tendencje odśrodkowe, zagrażając celom i wartościom UE. W ramach scenariusza 3 mechanizmy zróżnicowanej integracji, takie jak wzmocniona współpraca, mogłyby być użytecznym narzędziem przełamania impasu w konkretnych obszarach i sprzyjać pozytywnej dynamice w procesie integracji UE. Niemniej stanowią instrument dla osiągnięcia celów politycznych, a nie cel sam w sobie. Chociaż należy je zalecić jako sposób przezwyciężenia paraliżu czy przeszkód hamujących przyjęcie pożądanego prawodawstwa unijnego, EKES podkreśla również potrzebę wspierania konwergencji w obrębie Unii oraz przeciwdziałania rozdrobnieniu i podziałom. Dlatego też porozumienie między państwami pełniącymi rolę liderów lub działającymi jako katalizatory powinno zawsze być otwarte *dla chętnych państw*, a górę stale powinno brać *wspólne poczucie celu*.

Stanowisko EKES-u w sprawie przyszłości

A. Metoda

7. Kwestie strategiczne powinny zostać umieszczone we wspólnej perspektywie, tak aby zapobiec powstaniu Europy *à la carte*, która zaczyna się już zarysowywać, czy też tendencjom odśrodkowym. EKES zaleca działanie, w ramach którego określone zostaną warunki lepszego podziału władzy politycznej na wszystkich szczeblach. Wszystko to zależy zwłaszcza od woli politycznej i jako takie powinno stać się jednym z kluczowych zagadnień w prawdziwej debacie na temat przyszłości.
8. Zniknąć powinno tradycyjne rozróżnienie między poziomem krajowym a europejskim. Wspólne wyzwania i wzajemnie powiązane realia na całym kontynencie wskazują na potrzebę wspólnej misji. Wymagają też, by obok krajowego uznane zostało obywatelstwo europejskie. Proces kształtowania polityki powinien uwzględniać i włączać wszystkie poziomy społeczeństwa. Cele powinny być podzielane przez wszystkich, a wpływ decyzji i polityk powinien być systematycznie oceniany na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, co pozwoli uzyskać poparcie obywateli.

³ Zob. *biała księga w sprawie przyszłości Europy*, marzec 2017 r.

⁴ *Deklaracja przywódców 27 państw członkowskich oraz Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komisji Europejskiej z 25 marca 2017 r.*: <http://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/>.

9. Parlament Europejski musi odgrywać pierwszoplanową rolę w procesie kształtowania przyszłego kierunku Europy. Ponadto niezbędne jest również promowanie zaangażowania parlamentów narodowych i ich kontaktów z PE.
10. Głównym celem musi towarzyszyć porozumienie między państwami członkowskimi w sprawie:
 - celów, wspólnych instrumentów i terminów; najbardziej potrzebna jest wspólna narracja, oparta na konsekwencji, przejrzystości, zauważalności, a przede wszystkim na wzajemnej komunikacji;
 - pożądanej reformy Rady, zapewniającej skuteczność i przejrzystość, a także niezależnej Komisji w sprawach objętych kompetencjami wyłącznymi i dzielonymi, ze szczególnym uwzględnieniem metody wspólnotowej;
 - potrzeby uporządkowanego procesu konsultacyjnego ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, a także prawidłowego realizowania i poszanowania zasad państwa prawa.

B. Obszary polityki

11. Bez względu na to, jaki wariant przyszłości Europy zostanie wybrany, EKES domaga się spójnej Unii Europejskiej. Liczne bieżące strategie polityczne są elementem długofalowego procesu pogłębiania integracji, który EKES w pełni popiera. W odniesieniu do niemal każdej z nich EKES całkiem niedawno przedstawił szczegółowe komentarze i propozycje na przyszłość.
12. Niezbędnym spoiwem integracji europejskiej jest jednolity rynek we wszystkich jego wymiarach gospodarczych i społecznych, w ramach modelu rozwoju zrównoważonego. Powinien on zapewniać naprawdę równe szanse. W podobnym duchu UGW postrzegano jako decydujący krok naprzód. Jednak mimo imponujących postępów jej struktura jest wciąż krucha. UGW leży u podstaw przyszłych zmian w UE; jej pogłębianie ma zatem kluczowe znaczenie. EKES popiera stopniowe dążenie do unii politycznej wraz z wieloma środkami i przepisami makroekonomicznymi i mikroekonomicznymi, w tym z wyraźnym wymiarem społecznym. Do ukończenia tworzenia UGW niezbędne jest zarządzanie gospodarcze z prawdziwego zdarzenia, włączając w to zarządzanie sektorem finansowym na poziomie UE, należyte zorganizowane reformy w zainteresowanych państwach członkowskich oraz wspólne podejście do polityki rynku pracy. Ulepszone zarządzanie powinno wzmocnić podstawę osiągnięcia większej konwergencji, jak i solidarności w całej strefie euro. Rolę wspomagającą mogą odegrać wysoce kompetentne służby publiczne w UE. Strefa euro powinna rozpocząć ściślejszą współpracę w innych dziedzinach.
13. EKES podkreśla również potrzebę spójniejszego zarządzania, głębszej integracji oraz pełnego zaangażowania państw członkowskich w następujących obszarach:
 - skoordynowana europejska polityka przemysłowa opierająca się na uczciwej konkurencji – także jeśli chodzi o zniechęcanie do uchylania się od opodatkowania – musi zapewnić wspólne podejście, zamiast podejść krajowych, w zakresie poprawy ogólnoeuropejskich warunków sprzyjających konkurencyjności w społecznej gospodarce rynkowej, z zaangażowanym udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów w dialogach konsensualnych, a także w zakresie ułatwiania inwestycji (programy) i wspierania MŚP;
 - promowanie pozytywnej konwergencji społecznej – zgodnie z konwergencją gospodarczą – pod względem zatrudnienia i wyników społecznych poprzez wdrożenie europejskiego filaru praw socjalnych, z poszanowaniem kompetencji krajowych;

- unia energetyczna z odpowiednim zarządzaniem, która jest niezbędna dla właściwego wspólnego rynku i bezpieczeństwa energetycznego;
 - przyszłościowa europejska strategia i ramy prawne dotyczące przeciwdziałania zmianie klimatu oparte na porozumieniu paryskim, pomyślane także jako wkład w międzynarodowe porozumienia klimatyczne; promowanie agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 we wszystkich obszarach polityki UE;
 - jednolity rynek cyfrowy jako istotny element przyszłej konkurencyjności i promowania tworzenia miejsc pracy lepszej jakości przy jednoczesnym antycypowaniu skutków transformacji cyfrowej dla zatrudnienia i rynków pracy;
 - wzmocniona ogólnoeuropejska strategia na rzecz technologii, badań i innowacji;
 - (wielostronna) polityka handlowa, która dzięki przejrzystym negocjacjom powinna zapewnić otwarte rynki oraz zrównoważenie społeczne i środowiskowe, także dzięki położeniu nacisku na równość w stosunkach handlowych w celu zabezpieczenia interesów europejskich w świecie, który w coraz większym stopniu stoi w obliczu tendencji protekcyjnych;
 - polityka UE na rzecz konsumentów jako polityka obywatelstwa.
14. Zdaniem EKES-u również kwestiami społecznymi i dotyczącymi kształcenia należy zająć się w UE w sposób bardziej systematyczny, aby znaleźć przekonujące rozwiązania. Zabezpieczenie społeczne i kształcenie w przeważającej mierze podlegają zasadzie pomocniczości, a zatem są objęte ustawodawstwem krajowym i krajowymi procesami decyzyjnymi, często uwzględniającymi aktywny udział partnerów społecznych. W sprawach społecznych trzeba lepiej stosować kompetencje dzielone między UE i państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę rosnące napięcia na rynkach pracy, związane z rewolucją cyfrową, strukturalne słabości na rynkach pracy oraz globalizację, EKES apeluje, aby UE w widoczny sposób zaangażowała się, by przeć do większej konwergencji w zakresie niektórych warunków społecznych i warunków pracy, pomagając we wspieraniu tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości, promowaniu sprawiedliwej mobilności i rozbudzaniu pozytywnego zaangażowania obywateli. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na młodzieży i bezrobocie wśród młodych. Najistotniejsze kwestie to rola partnerów społecznych, ogółu społeczeństwa obywatelskiego oraz dialogu społecznego.
15. Niezbędna jest większa konwergencja gospodarcza i społeczna w UE. Należy jednak wziąć pod uwagę rozbieżności między krajowymi gospodarkami, kulturami i tradycjami w systemach społecznych. EKES podkreśla, że UE nie powinna być biernym obserwatorem, lecz musi wziąć na siebie dobrze zdefiniowaną odpowiedzialność. Przed określeniem wspólnego kierunku potrzebne są odpowiednie dyskusje między partnerami społecznymi (i innymi zainteresowanymi stronami). Ponadto EKES podkreśla znaczenie rzeczywistego wdrażania przez państwa członkowskie unijnych dyrektyw społecznych.
16. Kształcenie również podlega zasadzie pomocniczości. Społeczna i gospodarcza przyszłość Europy i zaangażowanie obywateli są jednak bez wątpienia ściśle powiązane z nowoczesnymi systemami kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach. Przyszłość młodszej generacji w dużym stopniu zależy od kształcenia. Umiejętności są kluczowe zarówno dla młodych ludzi, jak i dla starszych pokoleń. Unia Europejska musi zatem aktywnie uczestniczyć w trwającym procesie modernizacji. Kształcenie ma też ważną rolę do odegrania w informowaniu o Europie: EKES zwraca uwagę na potrzebę odpowiedniej informacji i edukacji na temat UE w szkołach podstawowych i średnich, także na temat europejskich wartości i obywatelstwa.
17. Należy przywrócić swobodny przepływ osób w strefie Schengen. Oznacza to rzecz jasna, że trzeba skuteczniej kontrolować wspólne granice. Jednocześnie należy przeciwdziałać godnemu ubolewaniu

nasileniu się międzynarodowego terroryzmu, oznaczającego morderstwa, a także cyberprzestępczość, który dostarcza społeczeństwu ważnych powodów do odczuwania niepewności. Współpraca sił policyjnych i organów sądowych potrzebna jest bardziej niż kiedykolwiek dotąd.

18. Dziedziny te są bezpośrednio związane z polityką zagraniczną i z poważnym problemem upadłych państw i wojen domowych w sąsiedztwie Europy, a także z wynikającymi stąd przepływami migracyjnymi, które przysyłają dziś każdy inny problem europejski. EKES zdecydowanie opowiada się za wspólną polityką migracyjną, która zapewnia uchodźcom ochronę zgodnie z prawem międzynarodowym, za wspólnym systemem azylowym, działaniami na rzecz zwalczania nielegalnej migracji i handlu ludźmi, jak też za wspieraniem legalnych dróg dostępu do UE. W tym samym kontekście UE musi nawiązać właściwe partnerstwa z krajami sąsiadującymi, a zwłaszcza wznowić prawdziwą politykę eurośroziemnomorską.
 19. Europa boryka się dziś z wyzwaniem, jakim jest zajęcie się własnymi sprawami, bardziej niż kiedykolwiek od 1945 r. Stosunki w ramach NATO i relacje ze Stanami Zjednoczonymi, a także skuteczne wspólne europejskie zarządzanie problemami pojawiającymi się w sąsiedztwie Unii Europejskiej – wszystko to pilnie wymaga pogłębienia wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, od którego siłą rzeczy zależy faktyczne bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne.
-

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIE

Dział odpowiedzialny za publikację: Dział Wizyt i Publikacji
EESC-2018-10-PL

www.eesc.europa.eu

© Unia Europejska, 2018
Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.
W celu wykorzystania lub reprodukcji zdjęć, należy uzyskać pozwolenie
bezpośrednio od posiadacza/posiadaczy praw autorskich.

Print:
QE-02-18-051-PL-C
ISBN 978-92-830-4094-1
doi:10.2864/52016

Online:
QE-02-18-051-PL-N
ISBN 978-92-830-4063-7
doi:10.2864/98629

PL